

Izvor: eKapija | Sreda, 28.04.2021. | 08:27

Danilo Dangubić, arhitekta - Podzemni ključ samoodržive metropole, Beograda (FOTO, VIDEO)

(Foto: Danilo Dangubić Architects Studio/Darko Gajić)

Možda bi arhitekta Danilo Dangubić bio samo još jedan od nas, konfekcijska ili eventualno dizajnerska kopija Homo Belgradicus, tipičnog urbanog bića sa početka 21. stoleća, da nije na vreme sticao i širio akademska zvanja i osvajao praktična znanja u inostranstvu, u nekim od najrazvijenijih zemalja sveta. Tamo je, recimo, čuo da je Beograd metropola – za razliku od Amsterdama, a nama ovakvima, sviklima na makar ironičan ako ne i na ciničan odnos prema svome, to mora da je mnogo čudno. Već smo spremni, mnogi iz generacije iks, da batalimo čitanje

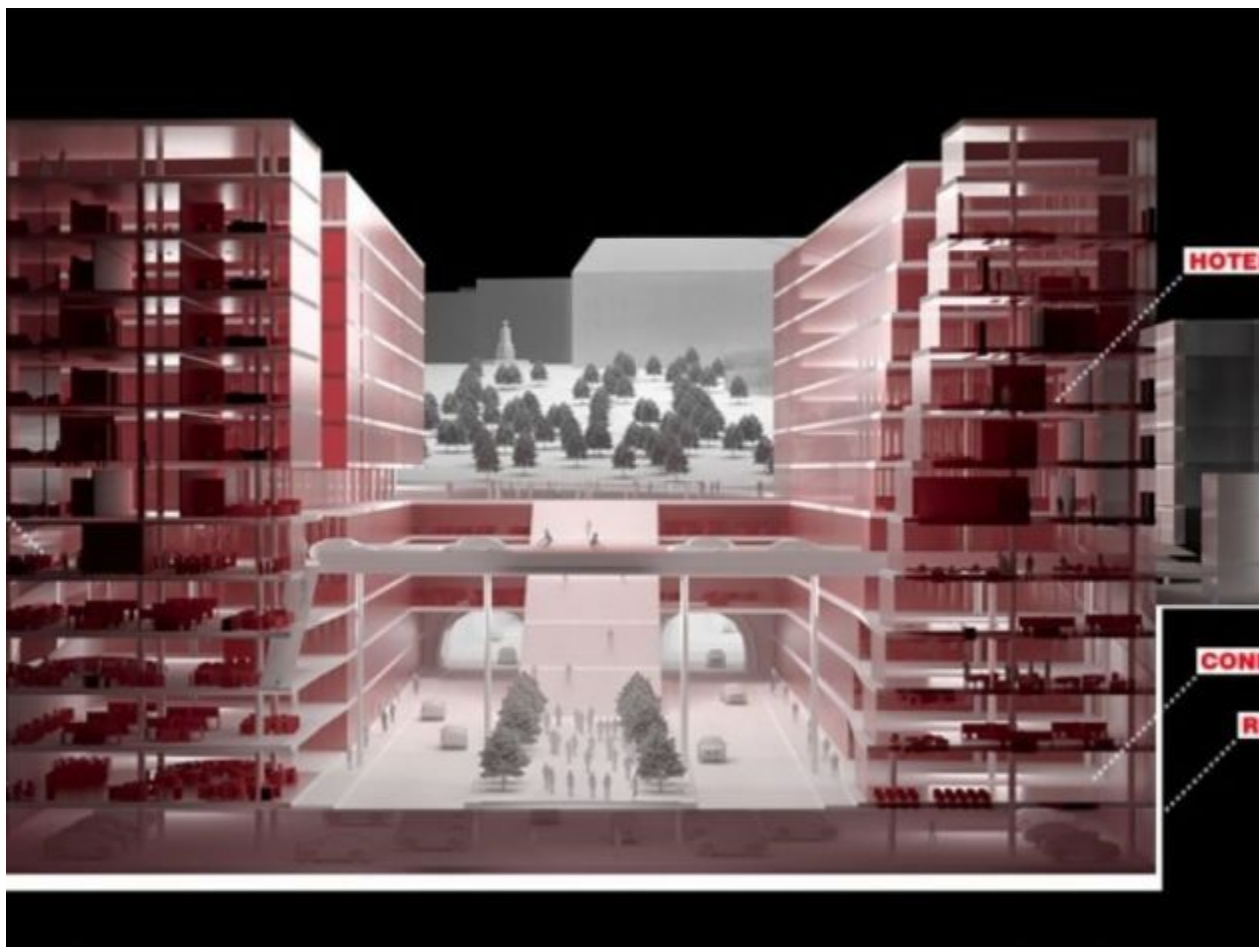
teksta, zar ne? Da, odrasli beogradski fenser ili eks-alternativac koji nije maštao da stanuje u Amsterdamu - a zadovoljio bi se i Dablinom - kao da nije ni živeo. Ali da vidimo makar šta čovek ima da kaže u svoju odbranu, biće pristojno, jer, zvali su ga čak u Seul, da im predstavi poneku ideju na temu Beograda, pa je red da se Fensograđani i Eks-alternativni malo strpe, i protivno svojim nagonima.

Danilo, arhitekta ovdašnji, jedan je od onih koji vide tu nevidljivu njujoršku nit u našoj metropoli. U SAD, na Univerzitetu Druri, završio je osnovne studije arhitekture, da bi 1999. diplomirao u Londonu na Architectural Association School of Architecture, najstarijoj nezavisnoj školi neimarske struke u Velikoj Britaniji i jednoj od najprestižnijih i najkonkurentnijih na svetu. Tamo je, posle završenih studija, i predavao. Znanje je, nadalje, prenosio na brojnim univerzitetima i izlagao na Baumerovom simpozijumu za istaknute mlade arhitekta na Državnom univerzitetu Ohajo, Arhitektonska škola Noulton. Bio je i član komisije koja je dodeljivala RIBA sertifikat Arhitektonskom fakultetu u Beogradu.

Naš sagovornik je 2015. godine u Beogradu osnovao arhitektonski biro Danilo Dangubić Architects, koji okuplja više od 20 mladih i talentovanih stručnjaka. Autor je projekata objekata kulture, poslovanja i stanovanja, među kojima je i nedavno realizovan i [stambeno-poslovni objekat SK12 Koncept života u Pančevu](#). A u januaru ove godine, svetski poznati arhitekta i direktor seulskog Bijenala arhitekture i urbanizma, Dominik Pero, među 1.400 radova pristiglih za svetsku izložbu Bijenala, koja će se u Seulu održati u septembru, izabrao je Dangubićev projekat na temu "Samoodrživi grad". Lokalno-globalna publika u Seulu videće ukupno 40 projekata iz čitavog sveta. Dangubić će, tako, u septembru 2021. godine predstavljati našu zemlju, a taj samoodrživi grad sa kojim leti put Južne Koreje jeste - Beograd.

eKapija: Projekat kojim ćete se predstavljati na bijenalu u Seulu ima u fokusu samoodrživi grad. Samoodrživost je izuzetno aktuelan koncept, posebno npr. u oblastima vezanim za očuvanje životne sredine, poput energetike bez emisije CO2. Gde je u takvom svetu "najveći ljudski izum" - grad? Koji su temelji samoodrživog Beograda?

- Beograd je kroz svoju viševjekovnu genezu evoluirao kao grad koji ima kapacitet da se održi, da preživi u vremenima izazova, međutim, održivost grada kojom se bavimo u ovom projektu proizilazi iz potrebe da se preduprede ti izazovi, bilo da su oni infrastrukturne ili ekološke prirode. Takođe, ovim projektom ukazujemo da rešenja na aktuelni problem saobraćaja ne moraju da budu direktan odgovor samo na taj problem, poput izgradnje jednog tunela. Naprotiv, taj projekat otvara mogućnost za rešavanje mnogih izazova i poboljšanje života u gradu duž njegove trase.

Kako u okviru projekta vide budući ulaz u tunel iz Ulice Gavrila Principa (Foto: Danilo Dangubić Architects Studio)

eKapija: Već planirani Bazisni tunel od savskog do dunavskog dela grada postaje jedna od "kičmi" Beograda kako ga zamišljate. Zašto podzemlje i zašto baš taj tunel? Obično su nam govorili da svoje nade u grad budućnosti poverimo – metrou... Savremeni trendovi u urbanizmu propisuju da se smanjuje broj automobila na ulicama. Da li je, osim razvoja javnog saobraćaja, jedan od načina za to i da se što više kola "smesti" u tunele i druge objekte ispod grada?

- Ovo je prvi auto-tunel koji Beograd gradi u samom gradu, a trebalo bi da ih bude još, otuda i prilika da na njemu istražimo proširene mogućnosti ovakvog oblika gradske infrastrukture. Metro će doneti mnogo više ljudi u grad i samim tim javne površine se moraju proširiti za pešake. Tu mislim na trotoare, parkove i trgove, a to je moguće samo ukoliko uklonimo veći deo vozila sa ulica. Trend smanjenja broja automobila u gradovima je direktna posledica uređenja javnog transporta, ali i nepostojanja adekvatne infrastrukture za parkiranje.

eKapija: Kakve sve objekte i intervencije ste osmislili ispod beogradskih ulica? Ima li sličnih primera u svetu, ili bi ovo bila posebna, beogradska škola "podzemnog urbanizma"?

- Osmislili smo višeprogramske objekte koji, osim parkiranja i vertikalne komunikacije, u sebi imaju tržnice, data skladišta, prostore kulture, pa i parkove. Primeri objekata koji zauzimaju podzemne prostore ili su na neki način intervencija u njima, mogu se naći širom sveta – međutim, nigde se oni ne nalaze kao jasna gradska strategija i u tome je prilika da Beograd ovaj model iret adaptira kako za tunele, tako i za metro stanice.

Trg u Palmotićevoj sa podzemnom pijacom (Foto: Danilo Dangubić Architects Studio)

eKapija: Da li smo u Srbiji svesni metropolskog karaktera Beograda, i da li o tome znaju ponešto i u razvijenim evropskim zemljama?

- Mislim da nismo svesni, odnosno, sve više verujem da je Beograd metropola u poricanju, što je interesantna propozicija koja čini Beograd jednostavnim za identifikaciju. O Beogradu kao metropoli slušao sam od Holanđana dok sam radio na projektu Randstada u Holandiji, novostvorenoj metropoli koja je trebalo da u sebi objedini Amsterdam, Utreht, Rotterdam i Hag. Tada sam video da oni imaju mnogo jasniju sliku kapaciteta koji Beograd kao metropola predstavlja za region koji ka njemu gravitira.

eKapija: Studirali ste, pa i predavali arhitekturu u inostranstvu. Koliko se razlikuje ugao gledanja iz Londona ili iz SAD, u odnosu na ono kako mi vidimo naš grad?

- Možda odgovor na ovo pitanje leži upravo u formulaciji samog pitanja. Identifikacija koju mi imamo sa gradom nije svojstvena Londonu i većini gradova. U Njujorku sam jedino doživeo identifikaciju stanovnika sa gradom poput ove u Beogradu. Tako da je naš pogled na Beograd uvek ličan i samim tim manje kritičan.

eKapija: U duhu isprva pozajmljene, a onda i plagirane teze o Beogradu kao "većitom gradu", možemo li da konstatujemo da trajanje Beograda i njegova večita obnova posle razaranja i pustošenja upravo svedoče o (samo)održivosti naselja na ovom mestu? Malo ljudi danas zapravo zna da je osmanski Beograd u 17. veku bio jedan od većih gradova Evrope, zacelo kosmopolitskog duha, s obzirom da se u njemu kao maternjim jezikom govorilo srpskim, osmanskim (mešavina turskog, persijskog i arapskog), jermenskim, ladinom, dakle, dijalektom španskog... Opet, u Evropi je vekovima opstalo upravo srpsko, a ne osmansko (Dar ul Džihad), ili neko drugo ime našeg grada, pa se npr. u 18. veku u Londonu izvodi opera Siege of Belgrade. Kako to?

- Drago mi je da čujem ovu činjenicu, nisam znao za taj podatak. Sigurno da ima veze sa mentalitetom i karakterom ljudi sa ovih prostora koji vekovima naseljavaju Beograd, ali i da je do izuzetnog položaja koji grad zauzima. Život na dve reke i na sedam brda ima izuzetne prednosti za organizovanje grada. Beograd je na svojoj teritoriji imao i sve potrebno za izgradnju odnosno opstanak grada: pitku vodu, rudnike soli, kamenolome za izgradnju objekata i plodnu ravnicu.

eKapija: Prema Vašem mišljenju, da li možemo reći da vremenom ipak raste kvalitet arhitekture i izgrađenih zgrada u Beogradu?

- Ne znam način na koji to možemo da kvantifikujemo, ali svakako nam ostaje da se nadamo da kvalitet arhitekture raste i ako to nije standard, već je reč o individualnim uspesima. Jedan od preduslova je da arhitektura postane tema i da zauzme više prostora u javnoj diskusiji, i na taj način usmeri pažnju na kvalitet života kao temu. U tom duhu se zahvaljujem vama i vašoj redakciji što poklanjate pažnju ovoj temi i Arhitekturi.

eKapija: Koji sve prvorazredni javni objekti nedostaju našoj prestonici? Postoji li primer u svetu na koji bi trebalo da obratimo pažnju i da na sličan način gradimo muzeje, opere, filharmonije, stadione...?

- Nedostaju nam objekti gotovo svih javnih i kulturnih sadržaja, ali prevashodno nam nedostaje arhitektura sa karakterom. To je ono što možemo da usvojimo od mnogih svetskih prestonica. Arhitekturu sa jasnim karakterom i distinkcijom, kako u kapitalnim objektima, tako i u objektima stanovanja, poslovanja i infrastrukture. U Holandiji, koju sam pominjao, svaki javni objekat infrastrukture mora da ima arhitektonski projekat koji je bio predmet konkursa, pa makar to bio tunel ili nadvožnjak. Isto tako, svaki objekat mora da ima ozbiljan projekat hortikulture. Na taj način se podiže svest i kapacitet struke. Otuda danas imamo Holandiju, kao zemlju prepoznatu po arhitekturi i hortikulturi.

Dvorište OŠ Drinka Pavlović u Kosovskoj ulici (Foto: Danilo Dangubić Architects Studio)

eKapija: Kada ćemo moći da vidimo Vaš rad izložen, osim u Seulu, i u našem gradu?

- Imamo ideju i želju da identičan paviljon koji će biti predstavljen u Seulu izložimo u Beogradu u vreme održavanja bijenala i tako ga učinimo dostupnim Beograđanima kojih se i naviše tiče.

eKapija: Imate li podršku grada Beograda u ovom poslu?

- Propozicije konkursa za učeće na bijenalu su podrazumevale da projekat kojim smo konkurisali ima načelnu podršku državnih, gradskih ili strukovnih institucija. S obzirom na to da se naš projekat bavi Beogradom, kontaktirali smo glavnog urbanistu grada, arhitektu Marka Stojčića porukom na instagram nalogu, što se ispostavilo kao najbrži i najdirektniji način. Vrlo brzo su nas kontaktirali iz njegovog kabineta i podržali projekat.

Sada, posle selekcije i tokom priprema za Bijenale u septembru, ta saradnja i podrška dobija pun kapacitet. Ideja je da Grad Beograd i Srbija aktivno uzmu učešće u forumima i manifestacijama koji prate bijenale.

Moja ideja je da ovakvi projekti, osim generisanja ideja, generišu diskusiju, razmenu iskustava i znanja među svim akterima urbanog diskursa, kako u zemlji tako i u svetu.

eKapija: Na kojim projektima u Beogradu i Srbiji je angažovan Vaš biro?

- Trenutno smo angažovani na projektima stanovanja i poslovanja koji su u ekspanziji u Srbiji, ali i na jednom specifičnom hotelu i na knjizi koju pripremamo za kraj godine.

Mirko Radonjić

Firme:

Danilo Dangubic Architects d.o.o. Beograd